

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 3006/2022
30.09.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Катарине Манојловић Андрић, председника већа, Јелене Ивановић и Бранке Дражић, чланова већа, у парници из радног односа тужиље АА из ..., чији су пуномоћници Александра Јовановић и Драгана Милидраговић, адвокати из ..., против тужене Основне школе „Иво Лола Рибар“ Нови Сад, коју заступа Правобранилаштво града Новог Сада, ради исплате, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2178/22 од 25.05.2022. године, у седници већа одржаној 30.09.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

УСВАЈА СЕ ревизија тужене и **ПРЕИНАЧУЈЕ** пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2178/22 од 25.05.2022. године, тако што се **ОДБИЈА** жалба тужиље као неоснована и потврђује пресуда Основног суда у Новом Саду П1 1136/21 од 21.03.2022. године и **ОДБИЈА** се захтев тужиље за накнаду трошкова жалбеног поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужиља да туженој накнади трошкове ревизијског поступка у износу од 18.000,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема отправке пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П1 1136/21 од 21.03.2022. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев да се обавезе тужена да тужиљи, за период од 01.02.2018. до 31.01.2021. године, на име накнаде трошкова за исхрану у току рада исплати износ од 84.996,25 динара са законском затезном каматом од 09.02.2021. године до исплате и обрачунату законску затезну камату у износу од 9.322,08 динара и на име регреса за коришћење годишњег одмора исплати износ од 83.023,24 динара са законском затезном каматом од 09.02.2021. године до исплате и обрачунату законску затезну камату у износу од 11.126,99 динара, као и да тужиљи накнади трошкове парничног поступка са законском затезном каматом. Ставом другим изреке, обавезана је тужиља да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 29.216,00 динара са законском затезном каматом почев од извршности пресуде до исплате. Ставом трећим изреке, тужиља је ослобођена обавезе плаћања судских такси.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2178/22 од 25.05.2022. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда и обавезана тужена да тужиљи, за период од 01.02.2018. до 31.01.2021. године, исплати накнаду трошкова за исхрану у току рада у износу од 84.996,25 динара са затезном каматом од 09.02.2021. године и обрачунао затезном каматом у износу од 9.322,08 динара, а на име трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора исплати износ од 83.023,24 динара са затезном каматом од 09.02.2021. године и обрачунао затезном каматом у износу од 11.126,99 динара, као и да јој накнади трошкове парничног поступка у износу од 64.000,00 динара са затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате, док је одбијен захтев тужене за накнаду трошкова парничног поступка. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиљи накнади трошкове жалбеног поступка у износу од 18.000,00 динара.

Против правноснажне другостепене пресуде, ревизију је благовремено, преко пуномоћника, изјавила тужена због битне повреде одредаба поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду, у смислу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2) Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11, 49/13-УС, 74/13-УС, 55/14, 87/18 и 18/20) - у даљем тексту: ЗПП, па је нашао да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредба парничног поступка из члана 374. став 2. тач. 2) ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилца је запослена код тужене на пословима ... са коефицијентом за обрачун плате 6,30. Тужилца је у утуженом периоду исплата зараде вршена уз корекцију, доплатом до висине минималне зараде. У листама за обрачун плате тужилца није посебно исказана накнада трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора. Вештачењем је утврђено да је тужилца у овом периоду, у недостатку параметара за обрачун тражених трошкова, на основу најповољнијег критеријума у упоредним важећим колективним уговорима у Републици Србији, између осталог Посебног колективног уговора за јавна предузећа у комуналној делатности на територији Републике Србије, на име накнаде трошкова тоглог obroка припадао дневни износ од 250,00 динара бруто, а на име трошкова регреса износ од 75% просечне исплаћене зараде по запосленом у Републици Србији. По мишљењу судског вештака економско-финансијске струке, неисплаћени топли оброк за тужилца у периоду од 01.02.2018. до 31.01.2021. године износи 84.996,25 динара, а обрачуната затезна камата од доспелости сваког појединачног износа до 08.02.2021. године 9.322,08 динара, док неисплаћени регрес у истом периоду износи 83.023,24 динара, а обрачуната затезна камата 11.126,99 динара.

Првостепени суд је, код напред утврђеног, одбио тужбени захтев тужилца за исплату предметних накнада у износима утврђеним вештачењем, са припадајућом каматом, јер је закључио да је тужена у целокупном спорном периоду приликом обрачуна и исплате плате тужилца применила вредности, параметре и методологију обрачуна који су били прописани важећим законским и подзаконским одредбама и да тужена није повредила ниједан позитиван пропис који је уређивао област обрачуна и исплате плата запослених, нити је у том периоду примењивала одредбе општих прописа.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду тако што је обавезао тужену да тужилца исплати предметне накнаде, у висини утврђеној вештачењем. Закључено је да у износу минималне зараде дефинисаном у члану 111. Закона о раду не може да буде садржана накнада трошкова за исхрану у току рада и регреса за

коришћење годишњег одмора, независно од утврђења из члана 1. - 4. Закона о платама у државним органима и јавним службама који није *lex specialis* у односу на Закон о раду у делу минималне зараде јер то питање не регулише на другачији начин.

Врховни касациони суд налази да се основано ревизијом указује да је побијана другостепена пресуда донета уз погрешну примену материјалног права.

Одредбом члана 187. став 3. Закон о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“, бр. 88/17... 129/21) прописано је да се на утврђивање и обрачун плата, накнада и додатака запослених у установи примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама.

Закон о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 34/01... 86/19) прописује начин утврђивања плата, додатака, накнада и осталих примања запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе (члан 1. став 1. тачка 3)). Одредбом члана 3. став 1. тог закона, прописано је да основицу за обрачун и исплату плата утврђује Влада, осим за председника Републике, народне посланике и именована, постављена и запослена лица у службама председника Републике и Народне скупштине Републике Србије. Према одредби члана 4. став 1. наведеног закона, коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, а према ставу 2. истог члана коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора.

Посебан Колективни уговор за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика („Службени гласник РС“, број 21/15 и 27/22), у одредби члана 20. одређује елементе за утврђивање плате, тако да се плата утврђује на основу: основице за обрачун плата, коефицијента са којим се множи основица, додатака на плату и обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плата у складу са законом (став 1.), а уколико је основна плата запосленог, која је утврђена на основу основице за обрачун плата и коефицијента из прописа о коефицијентима за обрачун и исплату плата, за пуно радно време и остварени стандардни учинак, мања од минималне зараде, основна плата запосленог утврђена на напред описан начин, исплаћује се у висини минималне зараде (став 2.).

Одредбама члана 118. став 1. тач. 5) и 6) Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05... 95/18), прописано је да запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду, поред осталог, за исхрану у току рада, ако послодавац ово право није обезбедио на други начин и за регрес за коришћење годишњег одмора, а ставом 2. овог члана прописано је да висина трошкова из става 1. тачка 5) овог члана мора бити изражена у новцу. Одредбе овог закона примењују се и на запослене у државним органима, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе и јавним службама, ако законом није друкчије одређено (члан 2. став 2.).

Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама, коју је Влада Републике Србије донела на основу члана 8. Закона о платама у државним органима и јавним службама, утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. Одредбом члана 2. став 1. тачка 1) те Уредбе, утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених из члана 1. ове Уредбе, које се примењују на запослене у основном образовању.

Према ставу Врховног касационог суда усвојеном на седници Грађанског одељења одржаној 05.07.2022. године, запослени којима се плате исплаћују у висини вредности минималне зараде у јавним службама, као корисницима буџетских средстава, остварују право на накнаду трошкова исхране у току рада и регреса за

коришћење годишњег одмора по основу рада, применом коефицијента за обрачун и исплату плата у којем је садржан додатак на име тих накнада и саставни је део коефицијента за сваког запосленог.

У конкретном случају, тужила је запослена у школској установи, па се на утврђивање и обрачун њене плате, као и накнада и додатака по основу рада, примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама. Супсидијарна примена Закона о раду прописана је само за случај када посебним законом положај, права, обавезе и одговорности запослених нису другачије уређени. Како је одредбом члана 4. став 2. Закона о платама у државним органима и јавним службама прописано да коефицијент за обрачун плате садржи и додатак за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, следи да та одредба посебног закона искључује примену одредаба члана 118. став 1. тач. 5) и 6) Закона о раду, као и да посебним колективним уговорима за запослене у јавним службама није предвиђено право запослених на накнаду трошкова за исхрану у току рада и трошкова регреса за коришћење годишњег одмора. То право није предвиђено ни Посебним колективним уговором за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика („Службени гласник РС“, бр. 21/15), као ни претходно важећим Посебним колективним уговором из 2009. године. Важећим Посебним колективним уговором за запослене у основним и средњим школама је утврђено право запослених на исплату плате у висини минималне зараде, али не и право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора запосленима који примају плату у висини минималне зараде. С обзиром на то да је накнада трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора у утуженом периоду тужилци исплаћивана кроз коефицијент за обрачун њене плате, тужилци не припада право на додатну исплату накнаде ових трошкова коју тужбом потражује, без обзира на чињеницу да јој је плата исплаћивана у висини минималне зараде.

Како је другостепени суд због погрешне примене материјалног права усвојио тужбени захтев, Врховни касациони суд је применом члана 416. став 1. ЗПП, преиначио другостепену одлуку, тако што је одбио жалбу тужилце и потврдио првостепену пресуду. С обзиром да тужила није успела у поступку по жалби, одбијен је њен захтев за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Следом изложеног, Врховни касациони суд је одлучио је као у ставу првом изреке.

Тужена је успела у поступку по ревизији па јој, на основу одредбе члана 165. став 2. у вези члана 153. став 1. и члана 154. ЗПП припадају у ревизији одређени трошкови тог поступка на име ангажовања јавног правобранилаштва, на основу одредбе члана 162. ЗПП, у износу од 18.000,00 динара, одмерени применом важеће Адвокатске тарифе („Службени гласник РС“, бр. 37/21 од 14.04.2021. године).

Из тих разлога, Врховни касациони суд је одлучио као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Катарина Манојловић Андрић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић